

Motion till riksdagen 2007/08:Sf321

av **Sven Bergström m.fl. (c)**

Differentierade arbetsgivaravgifter kan utveckla Norrlands inland

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om differentierade arbetsgivaravgifter i Norrlands inland.

Motivering

Många inlandskommuner i Norrland liksom i Dalarna, Värmland och i Bergslagen har i många år haft en vikande befolkningsutveckling. Denna utveckling kommer sannolikt att fortsätta på grund av den snedvridna åldersstrukturen om inte en omfattande inflyttning kommer till stånd.

Samtidigt har många av dessa områden en god livsmiljö och gott om plats. Det kan vara viktiga konkurrensfördelar för framtiden i ett Europa där trängsel och miljöproblem växer.

Förutom en generell politik för fler jobb, förbättrad tillgång till kapital, satsning på infrastruktur (vägar, järnvägar, digital allemansrätt, högre utbildning etc.) och stärkt regionalt självbestämmande krävs, enligt vår uppfattning, särskilda politiska insatser från statens sida för att kompensera gleshet, långa avstånd och kärvt klimat. Först då är det möjligt att åstadkomma likvärdiga konkurrensförutsättningar med företag och regioner nära de stora marknaderna.

Stora delar av inlandet har i grunden goda förutsättningar att utvecklas väl. Här finns på sina håll rika mineralfyndigheter och en gruv- och skogsnäring som för närvarande går bra. Här finns goda möjligheter att stärka företagandet också inom besöksnäringen och de gröna näringarna. Småskalig livsmedelsproduktion och energiproduktion kan ge många nya arbetstillfällen.

Sedan den 1 januari 2007 har EU, för innevarande programperiod (2007–2013), öppnat möjligheterna för att länderna generellt ska kunna sänka, eller ta bort, arbetsgivaravgifterna i glesa regioner (8 invånare/km² eller färre).

Fel! Okänt namn på

Statsstödsreglerna har ändrats för att ge företag och kommuner i de glesa regionerna i norr likvärdiga konkurrensförutsättningar med mer tätbefolkade regioner närmare de stora marknaderna. Under tidigare programperiod har EU accepterat endast en marginell, ”försumbar”, nedsättning av arbetsgivaravgifterna i glesbefolkade geografiska områden.

I Norge har geografiskt differentierade arbetsgivaravgifter sedan länge använts som viktigt ”distriktspolitiskt verkemiddel”. Det norska ”Effektutvalget” konstaterade 2004 att differentierade arbetsgivaravgifter är ett enkelt, effektivt och träffsäkert medel för att stärka de glesbefolkade fylkena i norr. Hos våra grannar i väster råder bred politisk enighet över partigränserna om att den generella nedsättningen av arbetsgivaravgifterna är det mest effektiva regionalpolitiska styrmedlet. Genom sänkta lönekostnader har sysselsättningen i norr kunnat växa.

Som EES-land har Norge underordnats samma regelverk som EU-landet Sverige och har de senaste åren under hårt motstånd tvingats att successivt avveckla sitt väl etablerade system med differentierade arbetsgivaravgifter. I slutet av 2005 ändrades dock situationen i grunden. EU-kommissionen öppnade då för att tillåta en generell differentiering från 2007. Ansvariga norska ministrar uppvaktade genast i Bryssel och resultatet blev att differentieringen av arbetsgivaravgifterna återinfördes fullt ut från Finnmark ned till Namdalen i Nord-Trøndelag från 1 januari 2007. Under förhandlingarna har Norge dessutom fått godkännande att sänka arbetsgivaravgifterna i många fjällkommuner i södra Norge.

Sammanlagt satsar norska regeringen ungefär nio miljarder norska kronor på differentieringen. Det är mycket pengar, men man menar att det är väl satsade resurser som ger ökad sysselsättning och därmed ökad skattekraft i de glesbefolkade regionerna och kommunerna. Samhällsekonomiskt handlar det om en klar plusfaktor. ”Det er slike saker som flytter fjell i distriktspolitikken”, som den ansvariga ministern framhållit.

I Sverige har det dessvärre varit ett ganska svalt intresse för att följa Norges exempel och generellt differentiera arbetsgivaravgifterna, trots att Sverige naturligtvis har samma möjligheter till detta som grannarna i väster. Ett skäl för att differentiera arbetsgivaravgifterna i de mest glesbefolkade regionerna är att tillskotten från strukturfonderna nu minskar.

I debatten ställs ibland en generell differentiering av arbetsgivaravgifter i motsatsställning till transportstödet. Men det finns inga skäl att ställa dessa regionalpolitiska verktyg emot varandra. Norge har inga som helst planer på att avveckla sitt transportstöd när landet återinför systemet med differentierade arbetsgivaravgifter – och det är heller inget krav från EU:s sida.

En differentiering av arbetsgivaravgifterna vore enligt vår mening ett sätt att ge företag och kommuner i inlandet likvärdiga utvecklingsförutsättningar med övriga regioner. Även Inlandsdelegationen och den statliga utredningen om regionala stimulansåtgärder inom skatteområdet har pekat på att en sänkning av arbetsgivaravgifterna är ett lämpligt sätt att stimulera ekonomisk tillväxt i glesbygd. Genom att kompensera långa avstånd till marknaderna, brister i infrastrukturen, svårigheter att attrahera kvalificerad personal och ett kärt klimat får de nordliga länen bättre förutsättningar att växa.

Fel! Okänt namn på

Ett slopande, eller en kraftig sänkning, av arbetsgivaravgifterna i glesbygden i norr skulle vara en kraftfull injektion för existerande företag att anställa, och för nya företag att etablera sig, i regionen. Arbetsmarknaderna i inlandet skulle breddas och differentieras. Regionens största problem är bristen på arbetstillfällen och att arbetsmarknaden idag är alltför smal. När ”medföljande” har svårt att få jobb avstår inte sällan även den som gärna skulle ta ett arbete att flytta till inlandet. Detta kan lätt leda till en ond cirkel – och det är en cirkel som måste brytas.

Enligt EU-reglerna kan en generell differentiering av arbetsgivaravgifterna accepteras inom hela NUTS II-regioner med färre än 8 invånare/km², dvs i Sverige Norrbotten/Västerbotten och Västernorrland/Jämtland. Differentieringen kan dock variera inom NUTS II-områdena, vilket är fallet i Norge. Den norska regeringen har förhandlat fram nedsättningar även för många kommuner i södra Norges fjälltrakter.

I norra Sverige är behovet av sänkta arbetsgivaravgifter störst i inlandet (stödområde A), varför det enligt vår uppfattning i första hand är dit insatserna bör koncentreras. Skillnaderna i konkurrenskraft mellan kustland och inland är förhållandevis stora.

För kommunerna i inlandets glesbygd skulle generellt sänkta arbetsgivaravgifter få stor positiv betydelse. I dag tvingas många glesbygdskommuner beskatta sina medborgare högre än på andra håll för att kunna upprätthålla en godtagbar samhällsservice (trots skatteutjämningsystemet). Sänkta arbetsgivaravgifter skulle kunna ge utrymme för såväl förbättrad samhällsservice som skattesänkningar ned till en genomsnittlig svensk nivå.

Utmaningen framför andra är att pressa ned arbetslösheten och ge fler människor möjlighet att flytta till inlandet. En sådan utveckling är positiv såväl för de enskilda som får riktiga jobb som för samhällsekonomin. Om en person med genomsnittlig ersättning från arbetslöshetskassa erbjuds arbete i privat sektor med en månadslön på 20 000 kr förbättras den offentliga sektorns finanser med ca 190 000 kr per år. Förbättringen består av minskade kostnader för a-kasseersättningen, ca 120 000 kr, och ca 70 000 kr i skatteintäkter (exklusive arbetsgivaravgifter).

Ett fullständigt borttagande av arbetsgivaravgifterna i inlandet (stödområde A) skulle, enligt riksdagens utredningstjänst (RUT), totalt kosta staten 8,6 miljarder kronor om man inte räknar med några sysselsättningseffekter. Men för varje ytterligare sysselsatt minskar kostnaden för staten och mycket tyder på att åtgärden skulle leda till många nya arbetstillfällen.

En möjlig modell, som vi vill pröva, är att ta bort arbetsgivaravgiften undantaget ålderspensionsavgiften. Detta skulle innebära en generell sänkning av arbetsgivaravgiften med ca 22 procent, från 32 procent till 10 procent. Detta skulle utan tvekan innebära en kraftfull injektion till företagande och utveckling i inlandet. En sådan ordning är enkel, träffsäker och effektiv, vilket erfarenheterna från Norge visar. Med de sysselsättningseffekter som kan förväntas skulle statens kostnader för åtgärden bli överkomlig.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 2 oktober 2007

Sven Bergström (c)

Birgitta Sellén (c)

Åke Sandström (c)

Per Åsling (c)

Stefan Tornberg (c)